

Hece, Bir Ölçü Meselesidir Vesselam

Her hafta canlı yayında bir konukla birlikte bir tema etrafında yazılmış/söylenmiş şiirler üzerine sohbet edilen Şiirli Sohbetler projesinin 10. programına şair, yazar Tayyib ATMACA konuk oldu. 26 Mayıs 2011 saat 20.00’de başlayan programda Sayın Feride TURAN’ın “Bu haftaki tamamımız hece taşları... Bu hafta tabiri caizse bir taşla iki kuş vuracağız. Hece ölçüsünü konuşacağız. Bu ölçüyle yazılmış şiirlere ağırlık vereceğimiz bu akşam aynı zamanda Yunus Emre’nin bir şiirine de atıfta bulunarak ömrümüzün son durağında başucumuzu bekleyen hece taşları’ndan ve hâliyle dünya hâlinden de hâl dilince bahsedeceğiz. Ama heceyle, hece hece, hece ölçüsüyle...” demesi üzerine Sayın Tayyib ATMACA “Bugün iki değil, üç taş vurdunuz. Zira benim soyadım ATMACA” diyerek sohbete ince bir espriyle başladı ve “İnsanoğlu bir konar göçerdir aslında. Az önce başka yerdeydik, şimdi burada.” diyerek heceyle yazdığı güzel bir şiirle devam etti.

...
*Üç gündən az olur aşığın kini
Tüm dünyada birdir sevginin dini
Mesaiden sonra vuslat ipini
Bir ben dolayayım bir sen dolasan*

*Hâl ehlinin olmaz gözündə perde
Kavuşmak var ise ezel emirde
Sen hafta sonları ben her seherde
Bir ben meleyeyim bir sen melesen*

...
Programda Sayın Tayyib ATMACA “Sarı Kitap” şiir kitabından “Şiir” adlı şiiri okudu. Bu şiirde “Gönlümün zilini çalıyor şiir” dizesinde ne anlatılmak istendiğini bizzat şairine soran Feride TURAN’a Sayın Tayyib ATMACA, şiirin eğer uyutmuyor ve gece yarısı da olsa yatağınızdan kaldırıp kendini yazdırıyorsa gerçek manada şiir olduğunu, masa başına oturup yazmaya niyet etmekle şiir yazılamayacağını ifade etti. Program sunucusu Feride TURAN’ın “Neden kitabın adı: Sarı Kitap?” sorusu üzerine Sayın Tayyib ATMACA 36 sayı çıkardıkları Kırağı şiir dergisinin her bir sayısının bir renkte olduğunu, bu seride çıkacak kitapların bir renkte olmasına karar verildiğini, kendisinin de sarı rengi tercih ettiğini açıkladı. Feride TURAN “Peki, diğer şairler hangi renkleri seçtiler?” diye sordu. O da “Mehmet Aycı ‘Mor Kitap’ dedi kitabının adına, diğerleri de kitaplarını tek bir renk yaptılar; ancak farklı isimlerde yayımladılar.” cevabını verdi.

Feride TURAN Rıza Tevfik Bölükbaşı’nın heceyle yazdığı “Gözlerin” şiirinden dörtlükler okudu ve ardından bestelenen bu şiir, müzik arasında Nalan Altınörs’ten dinleyiciler için çalındı.

*Ruhumda gizli bir emel mi arar
Gözlerime bakıp dalan gözlerin?
Aklıma gelmedik bilmece sorar
Beni hülyalara salan gözlerin!*

*Huzûrunda bâzen benliğim erir,
Tavrın hulûsumdan şübhe gösterir.
Bâzen de ne olmaz ümidler verir
Sabr ü karârımı alan gözlerin!*

*Sihirdir, şüphesiz, bütün bu şeyler;
Bakışın zihnimi perişan eyler.
Bana aşk elinden efsane söyler,
Aşka inanmayan yalan gözlerin!*

Sayın Tayyib ATMACA, tamamen heceyle yazdığı şiirlerin bulunduğu “Döş Defteri” kitabından “Aynamda Saçını Taramaz Oldun” şiirini okudu. “Döş Defteri” kitabına neden bu ismi verdiniz, sorusu üzerine Sayın Tayyib ATMACA “Eskiden insanlar önemli şeyleri küçük bir el defterine yazıp döşündeki cepte saklarmış bunu. Ancak kitabımda döş, gönül anlamındadır. Hatta şiirdeki “aynam” dediğim de gönüldür. Bu şiirde

*Bana gül at taş başımı yarmadı
Avluna dar kurmaya mı başladın.*

dizelerinin Pir Sultan’ı ve onun bir şiirini hatırlattığını söyleyen Feride TURAN onun şu dörtlüğü okudu:

*Pir Sultan Abdal’ım can göğe ağmaz
Hak’tan emrolmazsa ırahmet yağmaz
Şu ellerin taşı hiç bana değmez
İlle dostun gülü yaralar beni*

Daha sonra “İnsan Bu Dünyanın Konar Göçeri” şiirinde dünyanın faniliğini dile getiren Sayın Tayyib ATMACA’ya Feride TURAN şunları söyledi: “Dünyanı faniliğini sadece biz değil, Rönesans’ının ünlü dehası Şekspir de vurgulamış ve şöyle demiş: Hayat bir tiyatro sahnesine benziyor, herkes gelir, rolünü oynar ve gider.” Programın temasının belirlenmesinde sadece hece ölçüsünden değil Yunus’un bir şiirinden ilham alındığını vurgulayan Sayın Feride TURAN “Hatta ilhamı sayın şairimiz almıştı.” diye ekledi ve Yunus’un, içinde, mezar taşları anlamına gelen “hece taşları” tamlamasının olduğu şiirini dinleyicilere okudu.

Yalancı dünyaya konup göçenler
Ne söylerler, ne bir haber verirler
Üzerinde türlü otlar bitenler
Ne söylerler, ne bir haber verirler.

...

Toprağa gark olmuş nazik tenleri
Söylemeden kalmış tatlı dilleri
Gelin duadan unutkan bunları
Ne söylerler, ne bir haber verirler.

...

Yunus der ki, gör takdirin işleri
Dökülmüştür kirpikleri kaşları
Başları ucunda hece taşları
Ne söylerler, ne bir haber verirler.

Sayın Tayyib ATMACA Uzun İnce Bir Türkü adlı kitabından Yunus gibi dünyanın faniliğinden bahsettiği “Ömür Bir Gül Fidani” şiirini okuduktan sonra programa Hüseyin Turan’ın söylediği “Vay dünya dünya, fanisin dünya” diyen bir türküyle devam edildi.

El vurup yâremi incitme tabip
Bilmem sıhhat bulmaz hicrâneler var
Dert vurup da yârem eylersin derman
Her can kabul etmez viraneler var

Vay dünya dünya fanisin dünya
Vay dünya dünya yalansın dünya
Can ile cananı alansın dünya
Aşk ile pervane dönersin dünya

....

Programda hece ölçüsü hakkında dinleyicilere kısa bir bilgi veren Sayın Feride TURAN edebiyatımızda “Beş Hececiler” diye bir topluluk olduğunu, bu topluluğun bir üyesi olan Faruk Nafiz’in şiirlerine önceki programlarda çokça yer verdiklerini de dile getirdi. Sayın Tayyib ATMACA da hecenin bir disiplin olduğunu, bir takım elbisenin vücuda tam oturması gibi doğru kullanıldığı takdirde bu ölçünün şiire ahenk katacağını ifade etti. “Nesirlerinizde bile hecenin ahengini kullanmışsınız. Çok güzel bir deneme bu, şiir adına. 'Susarak Konuşsam Gözüm Dinlese' kitabınız böyle.” diyen Feride TURAN’ın isteği üzerine Sayın Tayyib ATMACA bu kitabından heceyi esas alarak yazdığı nesirleri dinleyicilerle paylaştı. Sayın Feride TURAN programda şair hakkında Doç. Dr. Sayın Tamilla ABBASHANLI’nın yazdığı yazıdan bölümleri okudu: “Tayyib Atmaca’nın bütün şiirleri maneviyatımızı temizleyecek şiirlerdir. Hangi konuyu ele alırsa, hep insanlara faydalı söz demeye çalışır. Şiirlerin felsefi yönü çok güçlüdür. Samimi söylemek lazımdır ki, şair Türkçeyi güzel bilir ve şiirinde bunu yerli-yerinde kullanır. Bunun da nedenleri var. Şair zengin kültürü olan bir ilde doğmuş, gençliğini yaşadığı Kahramanmaraş, Osmaniye Karacaoğlan yurdu, şiir-sanat bölgesidir. Yaşayan efsane şairimiz Bahaettin Karakoç’un yurdu. Böyle bir diyarda yaşamak Tayyib Bey’in dünya görüşüne tabii ki, müspet tesir gösterecek.”

Sayın Tayyib ATMACA programda ayrıca Bahaettin KARAKOÇ’a ithaf ettiği “Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış” şiirini okudu. Ve bu şiirde Ferhat ile Şirin aşkına da değindi. Sayın Feride TURAN, Sayın Tayyib ATMACA’ya ait olan bir “lebdeğmez” olduğunu söyledi. Daha sonra “Lebdeğmez içinde b-p-f-m-v” gibi dudak ünsüzleri bulunmayan sözcüklerle yazılan şiire denir. Bu yolda şiir söyleme saz şairleri arasında daha yaygın... Âşıklar arasında bir yarışma türüdür. Büyük maharet ister. Âşıklar yarışma sırasında dudakları arasına iğne koyarlar. Dudakları dokunduracak ünsüzler söylendiği zaman iğne dudaklara batar. Bu yüzden siz şiire başlarken böyle bir açıklama yapmışsınız. Gece Vardiyası kitabınızda lebdeğmez örneği var. Bu kitapta başlık yok, onun yerine her bölümden sonra tarih ve saat var. Lebdeğmez şiirinin olduğu bölüm “22.04.2004 Sa. 01.16” şeklinde nihayetlenmiş. Saatlere dikkat ettim, hep gece karanlığının hâkim olduğu zamanlar... Bu yüzden bu ismi vermişsiniz diye düşündüm, doğru mu?” dedi. Sayın Tayyib ATMACA “Doğrudur” cevabını verdikten sonra dinleyicilere bu lebdeğmez örneğini okudu.

Kaçak yaşıyorsun gönül dağında
Elvan elvan çiçek kokan sevgili
Kar yağdı saçına şu genç çağında
Susarak kaşını yıkan sevgili

Susayınca suyun nerde içersin
Güz gelince uzaklara göçersin
Allı turna olur gökte uçarsın
Hasretin oduyla yakan sevgili

....

Programda Sayın Feride TURAN, “Sevgili sultandır, gönül memleket... Sevgili bu memleketi, âşığın gönlünü işgal eder, yağmalar. Özellikle divan şairlerinin kullandığı bu imgeyi sizin “Uzun İnce Bir Türkü” adlı kitabınızda yer alan “Meydan senin At Senin” şiirinde de buluyoruz.” diyerek bu şiiri okudu.

....

Meydan senin at senin vur ki şanın yücelsin
Yüreğimin burcunda dalgalansın bayrağın
Sağ kalırsam cefanı çektirmeye esir al
Ölür isem kanımla sulanmalı toprağın

Şiirin ardından sözlerine şöyle devam etti: “Bugün benim için çok özel bir gün... Benim de gönlümün bir sultanı var. Ömrümün hâsılı, canımın parçası kızım Meryem Ülkü’nün 11. Yaş günü... Yavuz Bingöl’den Turnalara Tutun Da Gel türküsü bu akşam kızım için çalsın. Türküyü, içindeki dileklerle birlikte canım kızıma, kuzuma ithaf ediyorum. Gözlerinden öpüyorum.”

Programda müzik arasının ardından şairin “Ebemkuşağının Altında” isimli deneme kitabından bahsedildi. Kitabın 125 başlıktan oluştuğu, bunun da rakamlarla oluştuğu zikredildi. Sayın Tayyib ATMACA programın sonunda şu an Azerbaycan’da olan eşine hitaben

“Binmişim bir kere sevda atına
Hesap etmem beri nedir, öte ne
Açtım ellerimi Allah katına
Umudum dağları aştı sevdiğim”

dörtlüğünü okudu. Sayın Feride TURAN akabinde programı şu sözlerle bitirdi: “Şair Tayyib ATMACA’nın bir şiirinde dediği gibi

*Hangi dostun candan hangisi camdan
Düşmeyince kolay kolay seçilmez*

Bütün dinleyicilerimize Rabbim candan değil; düşünce kırılmayan, candan dostlar versin. Allahaismarladık.”

TEŞEKKÜR: Yoğun programına rağmen davetimize icabet eden Sayın Tayyib ATMACA’ya ve hece ölçüsünden hâl dilince bahsedip hayatın son durağında başucumuza diktiğimiz hece taşlarını da yavaş yavaş hecelediğimiz bu güzel geceye vesile olan Sayın Mehmet KONUKCU’ya, programda ziyaretimize gelerek bize eşlik eden Eskişehir Polis Radyosu Genel Yayın Yönetmenimiz Sayın Ersin ERDEM’e ve Eskişehir Polis Radyosundan Sayın Özlem BOYKIZ’a teşekkür ediyoruz.

Ve tabii ki bütün programlarımızda büyük bir tevazuyla bizi radyosu başında ağırlayan, projemizin her aşamasında sorunlarımıza vakit kaybetmeden çözüm üreten ve bir an bile yardım elini çekmeyen Sayın Müdürümüz Muhittin ADIYAMAN’a sabrından dolayı minnet borçlu olduğumuzu ifade eder, saygılarımızı sunarız.

Kaynak: http://odunpazari.meb.gov.tr/haber_detay.php?id=587